

Salut mental

Una dona amb discapacitat i trastorn mental denuncia haver patit set anys de violència per part del seu germà i la seva cunyada. Acusa l'Ajuntament de Rubí de no haver cregut la seva versió fins que les entitats socials van exigir respostes.

Esclavitzada per la família i sense ningú que l'escoltés

FIDEL MASREAL
Barcelona

Jordi Otix

La Paloma, d'esquena.

Quan la seva mare va morir, la Paloma va anar a viure amb el seu germà i la seva cunyada a un pis de Rubí (Vallès Occidental). Allà va començar un infern que va durar set anys durant els quals va ser tancada, humiliada, agredida i desposseïda dels pocs diners que percebia. «S'avergonyien de mi pel meu trastorn mental», explica a EL PERIÓDICO. «La meua cunyada deia que [la violència] era una manera de corregir la meua malaltia, d'educar-me», descriu una mica nerviosa per videotrucada.

La Paloma pateix un trastorn mental i paràlisi cerebral de naixement, però res d'això li impedeix relatar amb tot detall l'infern que ha patit, aportant fins i tot gravacions d'àudio. Un infern només comparable a la desesperació posterior que la va embargar al comprovar que els serveis socials de l'Ajuntament de Rubí no es creien la seva versió. Deien que «tenia tendència a exagerar» i li recomanaven que tornés amb la seva família. Cap responsable polític de l'Ajuntament de Rubí ha acceptat ser entrevistat per aquest diari i el consistori s'ha limitat a enviar un comunicat.

«A casa tot eren crits, amenaces, pessics, manotades, clatellots i alguna plantofada o puntada de peu per part de la meua cunyada», assenyala la Paloma, que actualment té 38 anys. Controlaven els seus diners, tenien càmeres per la casa i l'obligaven a fer les tasques domèstiques, malgrat que això feia agreujar el trastorn obsessivocompulsiu que pateix.

«S'avergonyien de mi. Quan anaven a festes o al cine em deixaven a casa tancada. No em portaven mai a enlloc», continua. I, quan se'n anaven de vacances, l'enviaven a Madrid amb una altra germana. Va estar set anys així. «Vaig témer per la meua vida, vaig pensar a suïcidar-me per tot el que estava patint. Tenia por que el meu germà em donés un mal cop i que acabés molt malament». En el seu relat descriu també la ràbia que sentien cap a ella per la seva discapacitat, les seves dificultats de mobilitat i la seva manera de parlar, que no li impedeixen explicar-se de manera clara.

Deien que exagerava

Va fer gravacions d'àudio de les vexacions. Uns àudios tan cruels que són gairebé irreproduïbles: s'hi senten vexacions, insults, cops, mostres de fàstic i de menyspreu. Havia de passar la setmana amb deu euros. El seu germà i la seva cunyada es van negar a portar-la a un professional de salut mental. Però la Paloma (aquest nom és l'únic que hi ha de fals en tot el relat) no es va acovardir i va lluitar pels seus drets. Va demanar ajuda als serveis socials de

Rubí escrivint-los un correu. I en persona. No la van creure. «Van dir que exagerava».

L'Oficina d'Atenció a la Diversitat (OAD) la derivava al servei d'Atenció a la Dona (SIAD), però aquí li deien que el seu problema no era de violència de gènere, sinó de salut mental. Es va quedar en els llimbs. Li van oferir acudir al Servei de Rehabilitació Comunitària (SRC), on feia jardineria, exercici físic, mandales... «Però jo estava patint maltractament i no volien escoltar la meua

«A casa tot eren crits, amenaces, pessics, clatellots i alguna plantofada de la meua cunyada»

història», continua insistint la dona.

La proposta dels serveis socials va ser organitzar una reunió amb el seu germà i la seva cunyada. Va acudir-hi una vegada, però, seguint el consell de la seva advocada, no va tornar a citar-se amb ells d'aquesta manera. Llavors la Paloma encara vivia amb el seu germà.

Va denunciar el cas davant la justícia, però al SRC l'hi van desaconsellar. L'infern es va fer encara més negre després de presentar la denúncia al jutjat, que no va pros-

perar per problemes de forma (perquè la va presentar sola) i després que eliminés el seu germà del seu compte bancari. «Al final em van fer fora de casa», recorda.

La Paloma es va veure al carrer sense res més que el moneder. No obstant, va ser el primer dia d'una nova vida. Aquell dia tenia una cita amb Luis Varea, coordinador de l'àrea social de la Fundació Lluís Artigues, del grup Pere Claver. Ja havien intervingut en l'assumpte la federació d'entitats Salut Mental Catalunya (SMC) i l'advocada Judith Franco, del Col·lectiu Ronda.

Una nova vida

Només així va poder aconseguir que comencessin a creure-la. Les entitats li van aconseguir una habitació en una pensió, on va estar un parell de mesos fins que la Fundació Lluís Artigues va poder convertir-se en assistent de la Paloma, a instàncies d'ella. La jutge va actuar amb rapidesa i a partir de llavors va començar la seva nova vida.

Des de fa poc més d'un any, la Paloma comparteix pis en una altra ciutat amb l'ajuda de la Fundació i d'un psicòleg que la veu cada 15 dies. Se sent bé, però el que ha patit li ha deixat seqüeles emocionals: «De vegades tinc por que es torni a repetir. Em poso nerviosa, em costa confiar en la gent i en els professionals, fer vida social». Malgrat tot el que ha patit, la Paloma s'obre a la reconciliació: «M'agradaria fer les paus amb els meus germans i que estiguessin disposats a admetre el seu error». Tot seguit, afegeix: «La meua cunyada és una mala persona que sempre m'ha odiat».

Ara només aspira a viure tranquil·la, però no s'oblida dels seus drets, pels quals ha lluitat davant totes les instàncies. «L'únic que vull és que reconeguïn que he patit maltractament i que això no és culpa meua. Vull poder dormir tranquil·la sense sentir-me jutjada, criticada i assenyalada». La pròxima estació serà la denúncia en fiscalia. Mentrestant, viu de la seva pensió d'orfandat, de tant en tant va al cine i li agrada capbussar-se en les novel·les. De fantasia, preferentment.

En el comunicat, l'Ajuntament de Rubí reconeix que l'octubre del 2021 la Paloma es va dirigir al consistori per buscar ajuda i que se li van oferir les entitats socials, però obvia que va ser la insistència d'aquestes entitats, per escrit i presencialment, la que va permetre donar una resposta adequada a la dona.

L'ajuntament s'atribueix haver instat a la fiscalia a dictar mesures protectores, però no esmenta el paper decisiu de les entitats socials, que són les que van prendre la iniciativa i les que van pressionar els serveis socials municipals. ■